

Aleksander Bursche, Anna Nicoletta Rigoni, Antonio Marchiori

Krosno, woj. elbląskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 95-96

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na zachowanej części wydmy, paleniska zajmowały obszar około 750-800 m², obejmujący kulminację i stoki, niemal do podnóża wyniesienia. Intensywna działalność ludności kultury wielbarskiej spowodowała częściowe zniszczenie śladów osadnictwa kultur trzcinieckiej i lużyckiej oraz pochówków nieokreślonych chronologicznie i kulturowo. Ich pozostałości zachowały się jedynie w części południowej stanowiska.

Materiał przechowywany jest w PMA w Warszawie.

Badania nie będą kontynuowane.

KLJEWO, gm. Środa Wlkp.
woj. poznańskie
Stanowisko 5

patrz
epoka brązu

KOCIERZEW POŁUDNIOWY, gm. Kocierzew
woj. skierniewickie
Stanowisko 3

Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Skierniewicach

Badania prowadził mgr Justyn Skowron. Finansował WKZ w Skierniewicach. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej ze starszego i początków młodszego okresu rzymskiego.

Odsłonięto 250 m² powierzchni cmentarzyska ustalając jego zasięg na osi NW-SE. Potwierdziły się znaczne zniszczenia obiektów grobowych. Eksploatacja piaskownicy nie oszczędziła centrum ani krawędzi cmentarzyska powodując rozrzućenie i przemieszczenie większości grobów. W trakcie badań uzyskano znaczne ilości przemieszanego materiału zabytkowego m. in.: ułamki naczyń, przęśniki, noże żelazne, części zapinek, fragmenty okuć z brązu i żelaza. Zabezpieczono cztery zespoły grobowe, w tym trzy naruszone przez rozkopywanie a jeden zachowany w całości. Wszystkie należały do grobów popielnicowych. Kompletnie zachowany grób 5 posiadał słabo czytelną jamę owalnego kształtu o wymiarach 60 x 55 cm. W części środkowej jamy znajdowało się dwustożkowe naczynie wazowe, obustronnie czernione. Tuż pod krawędzią wylewu umieszczone było jedno uszko. Wewnątrz popielnicy wśród przepalonych kości znaleziono dwa żelazne klucze do szkatułki, dwa paciorki melonowate, płasko-owalny paciorek z czerwonego szkła, dwie rurki z brązu o średnicy 1 mm i przetopiony przedmiot brązowy. Obok popielnicy w obrębie jamy grobowej natrafiono na płaskokulisty paciorek z niebieskiego szkła oraz odłamek zapinki oczkowatej z brązu. Oprócz kości ludzkich w popielnicy znajdowały się także fragmenty kości ptasich. Z pozostałych trzech zespołów grobowych na uwagę zasługuje grób 7 z zachowanym w fragmentach dużym clenkościennym naczyniem banastym - popielnicą - zdobionym powyżej zalomu brzuśca rytym meandrem wypełnionym rzędem płytkich dołków. W grobie 4 obok ułamków popielnicy odkryto niewielką zdobioną czarkę glinianą.

Chronologię cmentarzyska można określić ogólnie na wczesny okres rzymski (z przewagą fazy R₂) i początki późnego okresu rzymskiego - R₂C₁.

Postanowiono zakończyć badania na obecnym etapie.

Materiały znajdują się w BEDZ w Skierniewicach.

KOSZYCE WIELKIE, gm. Tarnów
woj. tarnowskie
Stanowisko 5

patrz
epoka brązu

KROSNO
woj. ełbiąskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził mgr Aleksander Bursche przy udziale dr. Anny Nicoletty Rigoni i dr. Antonio Marchiori z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Padawskiego. Finansował WKZ w Ełbiągu. Piąty sezon badań. Birytałne cmentarzysko kultury wielbarskiej, okres wpływów rzymskich - faza R_{2b}-C₃.

Przebadano 150 m² odsłaniając 24 obiekty, w tym: 13 grobów szkieletowych /z wyjątkiem jednego, w różnym stopniu zniszczonych wkopami nowożytnymi/, 8 popielnicowych /w tym 4 zniszczone w czasach nowożytnych/ i 3 paleniska /w tym jedno całkowicie zniszczone wkopem nowożytnym/. Podobnie jak w poprzednich sezonach w spągu większości jam grobów szkieletowych zarejestrowano tarysy trumien kładowych.

Do ciekawszych zabytków należy zaliczyć pochodzące z grobów szkieletowych: 2 brązowe zapinki zblitowane do A 40, jednakże bez kaptarków na sprężynę /jedna z haczykiem na cięciwę/, drewniany grzebień z półkolistym uchwytem, okucie końca pasa w kształcie miniaturowy sztyletu oraz z grobów popielnicowych: brązowa,

bogato zdobione puzderko, żelazne okucie zamka i sprężynę szkatułki wraz ze srebrną klamerką esowatą typu B i dwiema zapinkami pochodnymi od A 152 /z pełną pochewką/ oraz srebrną fibulę pochodną od A 94/85.

Za interesujące należy uznać zidentyfikowanie na podstawie pozyskanego materiału grobu szkieletowego nr 318, z grobem 52 z badań niemieckich z 1986 r., częściowo zestawionym przez E. Blumego.

Materiały z badań znajdują się w Instytucie Archeologii UW.

Badania będą kontynuowane.

LESNO, gm. Brusy
woj. bydgoskie
Stanowisko 2

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Krzysztof Walenta. Finansował Uniwersytet Łódzki i WKZ w Bydgoszczy. Jedenasty sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe kultury wielbarskiej i cmentarzysko grobów skrzynekowych kultury pomorskiej.

Prace kontynuowano w płaskiej części cmentarzyska, gdzie przebadano 4 ary. Przebadano także kurhan nr 9, który niestety okazał się kurhanem wyrobowanym. Sądząc po głębokości wkopu i braku śladów innych obiektów można przypuszczać, że znajdował się tam grób popielnicowy.

W płaskiej części cmentarzyska odkryto kolejny wieniec kamienny oznaczony nr 11, w centrum którego znajdował się grób szkieletowy, z wyraźnym śladem po wkopie rabunkowym. Mimo częściowego uszkodzenia zachowało się wyposażenie: brązowa zapinka A. III, 57-60, brązowe zakończenie pasa oraz fragment igły brązowej. W wypełnisku wkopu rabunkowego odkryto następną brązową zapinkę A. III, 57-60 i brązową sprzączkę do pasa oraz unikatowy przedmiot gliniany w kształcie kółka o średnicy 12 cm i średnicy otworu 2,5 cm, prawdopodobnie ciężarek tkacki.

Wśród 11 grobów płaskich dominowały groby popielnicowe /9/. Ponadto odkryto jeden grób jamowy i jeden grób szkieletowy. W żadnym z omawianych grobów nie stwierdzono szczątków stosu lub węgla drzewnych. Groby te były na ogół ubogo wyposażone. Jedynie w grobie nr 23 stwierdzono 3 zapinki A. V., 2 przęśliki i fragment sprzączki do pasa. W grobie nr 18 obok popielnicy odkryto dwa niewielkie naczynia użyte jako przystawki grobowe. Na uwagę zasługuje także uszkodzony grób nr 16, w pobliżu którego odkryto zapinkę A. VI. i brązową sprzączkę do pasa. W grobie jamowym oprócz przepalonych kości nie znaleziono nic. Grób szkieletowy oznaczony nr 14 dostarczył interesujących materiałów: 3 zapinki A. III, 57-60, paciłek szklany, igła brązowa, nieokreślony przedmiot żelazny. Wyjątkowo dobrze jak na warunki leśnańskie zachowały się kości związane z kompletnie zachowaną czaszką.

Omawiane groby należą do wczesnego okresu rzymskiego /faza B2/ z wyjątkiem uszkodzonego grobu nr 16 należącego zapewne do fazy C1 późnego okresu rzymskiego.

Ponadto w centrum omawianego cmentarzyska kultury wielbarskiej odkryto kolejny grób skrzynekowy kultury pomorskiej oznaczony nr 5. W grobie tym znajdowały się trzy popielnice. Na podkreślenie zasługuje czytelny zarys jamy grobowej z poszerzeniem umożliwiającym wielokrotne otwieranie komory grobowej.

Badania będą kontynuowane.

ŁAWKI, gm. Rym
woj. suwalskie
Stanowisko 4

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Anna Eitner-Wróblewska przy współudziale mgr mgr A. Grochulskiej, Grażyny Iwanowskiej oraz Jacka Andrzejewskiego. Konsultantem badań był mgr Marian Kaczyński. Finansowało PMA w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko z wczesnego okresu wpływów rzymskich.

Stanowisko usytuowane jest na niewielkim wyniesieniu między torfowiskiem Łajty a podmokłymi łąkami nad jeziorom Szymonek.

Badania miały charakter sondażowy. Wykopy zostały założone na wschodnim stoku łagodnego wyniesienia, gdzie w czasie badań powierzchniowych znaleziono fragmenty naczyń i przepalone kości ludzkie. Przebadano obszar o powierzchni 262,5 m², odsłaniając kilka obiektów. Większość z nich ma charakter nowożytnych wkopów i stanowią ślady działalności archeologów niemieckich z początku wieku; w literaturze brak było lokalizacji stanowiska, występowały jedynie nieliczne wzmianki o zabytkach z Ławek. Kilka odkrytych jam stanowi dna grobów zniszczonych orką. W obiektach znaleziono przepalone kości ludzkie oraz ślanki naczyń m. in. fragmenty popielnicy w formie banastego naczynia o nisko umieszczonej zalomie brzuśca, starannie wygladzonym powyżej, a chropowatym poniżej zalomu, z wyodrębnioną cylindryczną szyjką. Są to formy typowe dla wczesnego okresu rzymskiego. Takie datowanie cmentarzyska potwierdzają również inne znaleziska m. in. luźno znaleziona importowana zapinka norwiczko-pannońska A. 236 c według J. Garbscha.

Badania będą kontynuowane.